

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA
ZAWODOWEGO**

Szkoła Podstawowa nr 13 z Oddziałami Dwujęzycznymi

im. Władysława Jagiełły w Kielcach

Podstawa prawna

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ) opiera się na kilku podstawach prawnych, które regulują jego funkcjonowanie i zobowiązują szkołę do realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego. Poniżej przedstawiono najważniejsze akty prawne, które stanowią fundament dla tworzenia i realizacji WSDZ.

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe

- Art. 26a, 109 i 110 tej ustawy odnosi się do zadań szkoły w zakresie wspomagania uczniów w wyborze dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, która wprowadza obowiązek realizacji doradztwa zawodowego na wszystkich etapach edukacyjnych, w tym w szkołach podstawowych. Zawiera zapisy dotyczące organizacji wsparcia doradczego, współpracy z rodzicami, uczniami oraz instytucjami zewnętrznymi, które mogą wspierać szkoły w zakresie doradztwa zawodowego.

2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego

- To kluczowe rozporządzenie precyzuje, w jaki sposób powinno być realizowane doradztwo zawodowe w szkołach. Określa cele, treści programowe oraz formy realizacji doradztwa zawodowego na każdym etapie edukacji, w tym:
 - Program doradztwa zawodowego: szkoła ma obowiązek opracowania programu doradztwa zawodowego, który jest dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów.
 - Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ): rozporządzenie wskazuje, że szkoły powinny tworzyć wewnętrzny system doradztwa zawodowego, obejmujący różne działania podejmowane w celu wsparcia uczniów w planowaniu ścieżek edukacyjno-zawodowych.

3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach

- Zgodnie z tym rozporządzeniem, doradztwo zawodowe jest częścią szeroko rozumianej pomocy psychologiczno-pedagogicznej świadczonej w szkołach.
- Pomoc ta obejmuje działania wspierające rozwój osobisty i zawodowy uczniów, a także ich przygotowanie do świadomego wyboru kierunku kształcenia i zawodu.

4. Podstawa programowa kształcenia ogólnego

- W dokumencie tym określono ogólne cele kształcenia oraz treści programowe, które mają wspierać uczniów w przygotowaniu do dalszego kształcenia i wyboru przyszłej ścieżki zawodowej.
- W ramach zajęć z wychowawcą oraz innych przedmiotów, nauczyciele są zobowiązani do podejmowania działań wspierających uczniów w odkrywaniu ich zainteresowań, talentów i predyspozycji zawodowych.

5. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy

- Choć głównym celem Kodeksu pracy jest regulowanie stosunków pracy, zawiera także zapisy dotyczące wymogów edukacyjnych oraz przygotowania młodzieży do podjęcia pracy. Ustawa wskazuje na konieczność odpowiedniego przygotowania uczniów do przyszłej pracy, co jest jednym z zadań doradztwa zawodowego realizowanego w szkołach.
- **Art. 191, 191 i 197** Kodeksu pracy dotyczą zatrudniania osób młodocianych, co łączy się z tematyką doradztwa zawodowego, które ma na celu odpowiednie przygotowanie młodych ludzi do wejścia na rynek pracy.

6. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

- Ustawa ta reguluje współpracę szkół z urzędami pracy, a także z centrami doradztwa zawodowego, które mogą wspierać szkoły w realizacji programów doradczych. W ramach tej ustawy szkoły mają możliwość korzystania z usług doradców zawodowych zatrudnionych w instytucjach rynku pracy.

7. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela

- Karta Nauczyciela, choć bezpośrednio nie reguluje doradztwa zawodowego, określa obowiązki nauczycieli, w tym wychowawców, co może obejmować działania wspierające uczniów w zakresie doradztwa zawodowego.

8. Zarządzenia i wytyczne lokalnych organów prowadzących

- Oprócz ogólnokrajowych aktów prawnych, lokalne samorzady oraz organy prowadzące szkoły mogą wydawać dodatkowe zarządzenia i wytyczne dotyczące funkcjonowania doradztwa zawodowego w szkołach.

9. Wytyczne Unii Europejskiej dotyczące doradztwa zawodowego

- W ramach europejskich strategii edukacyjnych i zawodowych, doradztwo zawodowe jest uznawane za istotny element wspierania młodzieży w rozwoju zawodowym. Choć wytyczne UE nie mają bezpośredniego przełożenia na prawo krajowe, są one ważnym odniesieniem przy opracowywaniu i realizacji programów doradczych w Polsce.

Główne cele doradztwa zawodowego w szkole podstawowej

1. Przygotowanie uczniów do świadomego wyboru dalszej drogi życiowej, świadomego wyboru szkoły ponadpodstawowej.
2. Wyzwalanie własnej aktywności ucznia w kierunku samopoznania, odkrycie zainteresowań, uzdolnień, rozpoznawanie swego usposobienia i temperamentu pod kątem predyspozycji do wykonywania wybranego zawodu.
3. Rozwijanie w uczniach świadomości mobilności zawodowej i pobudzanie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych (w tym bezrobocie i niepełnosprawność).
4. Rozwijanie świadomości zawodowej.
5. Kształtowanie umiejętności sprawnego komunikowania się, współpracy w grupie i autoprezentacji.
6. Rozwijanie umiejętności samooceny i możliwości wykorzystania tej umiejętności, wyrabianie szacunku dla samego siebie.
7. Nabycie umiejętności przygotowania i pisania dokumentów towarzyszących poszukiwaniu pracy.
8. Poznanie rynku pracy.

Zakres realizacji zadań

Szkoła Podstawowa nr 13 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Władysława Jagiełły w Kielcach realizuje doradztwo zawodowe przez prowadzenie zaplanowanych i systematycznych działań mających na celu wspieranie uczniów i w procesie podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Doradztwo zawodowe jest realizowane:

1. w oddziale przedszkolnym. Działania w zakresie doradztwa zawodowego w oddziale przedszkolnym obejmują preorientację zawodową, która ma na celu wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań oraz uzdolnień;
2. w klasach I-III na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego.

Uwzględniając podstawowe potrzeby uczniów działania nauczycieli skupiają się wokół:

- rozwijania umiejętności pisania, czytania i liczenia,
- porządkowania wiedzy o świecie oraz o samym sobie,
- odkrywania swoich mocnych stron i predyspozycji;

3. w klasach IV-VI na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, które mają na celu zwiększenie świadomości własnych zdolności i predyspozycji, rozwijaniu zainteresowań, przybliżaniu zawodów i specjalności związanych z określoną dziedziną, kształtowanie cech osobowości istotnych dla funkcjonowania w roli pracownika (bez względu na profesję) tj.: punktualność, sumienność, ugodowość;
4. w klasach VII i VIII na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego. Działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII szkoły podstawowej mają na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy;
5. na zajęciach z wychowawcą klasy;
6. w ramach wizyt zawodoznawczych, które mają na celu poznanie przez dzieci i uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców, w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe i innych.

Sposób realizacji zadań

1. Program Realizacji Doradztwa Zawodowego na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego w klasach I-VIII oraz na zajęciach w oddziałach przedszkolnych realizują nauczyciele prowadzący te zajęcia.
2. Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w kl. VII-VIII prowadzi szkolny doradca zawodowy posiadający kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela doradcy zawodowego. Do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:
 - 1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego,
 - 2) prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego,
 - 3) opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologami lub pedagogami, Programu Realizacji Doradztwa Zawodowego oraz koordynacja jego realizacji,
 - 4) wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologów lub pedagogów, w zakresie realizacji działań określonych w programie,

5) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia,

6) realizowanie działań wynikających z programu.

3. Doradztwo zawodowe na zajęciach w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej realizują doradca zawodowy, pedagog, psycholog lub inni nauczyciele, prowadzący te zajęcia.

4. Przy organizacji i realizacji doradztwa zawodowego szkoła może współpracować w szczególności z pracodawcami, placówkami kształcenia ustawicznego, placówkami kształcenia praktycznego oraz ośrodkami doksztalcania i doskonalenia zawodowego, umożliwiającymi uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych, szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli lub instytucjami rynku pracy.

Przykłady działań kierowanych do uczniów:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych dla uczniów, rodziców, nauczycieli,
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych do zakładów pracy i instytucji kształcących,
- organizacja spotkań z przedstawicielami zawodów,
- prowadzenie zajęć związanych tematycznie z obszarami: poznawania własnych zasobów, świata zawodów i rynku pracy, rynku edukacyjnego i uczenia się przez całe życie, planowania własnego rozwoju i podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych,
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych,
- określanie potencjału edukacyjno-zawodowego: ankiety, kwestionariusze,
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy,
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach, takich jak np. targi edukacyjne,
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych,
- udzielanie informacji w zakresie wyboru kierunku dalszego kształcenia zawodu i planowania dalszej kariery zawodowej,
- informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych,
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego),

- organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań - młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy),
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkół, e-dziennik,
- organizowanie zajęć w świetlicy związanych z orientacją zawodową,
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, prezentacje zawodów,
- umożliwianie uczniom udziału w tzw. lekcjach zawodoznawczych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe zawodowe,
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów), ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych,
- zakładka informacyjna na stronie internetowej szkoły (np. broszury, filmy, strony internetowe dla uczniów),
- ekspozycja ofert szkół ponadpodstawowych na tablicy informacyjnej w szkole,
- prowadzenie projektów edukacyjnych tematycznie powiązanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

Przykłady działań kierowanych do rodziców:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole,
- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych dla uczniów, rodziców, nauczycieli,
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy,
- informowanie o targach edukacyjnych,
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (np. przez stronę internetową szkoły, e-dziennik),
- zakładka informacyjna na stronie internetowej szkoły (np. broszury i filmy dla rodziców),
- włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

Orientacja zawodowa i doradztwo zawodowe dla uczniów są realizowane:

- podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym prowadzonych przez doradcę zawodowego,

- podczas: wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in.: na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli),
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. szkolne targi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, festiwalu zawodów, w wizytach zawodoznawczych w zakładach pracy).

Zadania realizowane przez nauczycieli

1. Nauczyciele języka polskiego

- Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: pomoc w nauce poprawnego wyrażania się w mowie i piśmie, co jest kluczowe w wielu zawodach. Ćwiczenia z pisania CV, listów motywacyjnych czy tworzenia prezentacji.
- Analiza zawodów w literaturze: wprowadzanie tematów związanych z różnymi profesjami w kontekście literackim (np. praca dziennikarza, nauczyciela, lekarza) oraz organizowanie dyskusji o tym, jakie umiejętności są wymagane w tych zawodach.

2. Nauczyciele matematyki

- Rozwijanie umiejętności logicznego myślenia i rozwiązywania problemów. Kompetencje te są potrzebne w zawodach technicznych, inżynierskich, naukowych czy finansowych. Nauczyciele matematyki mogą wskazywać praktyczne zastosowania matematyki w różnych branżach, takich jak architektura, ekonomia czy IT.
- Zastosowanie matematyki w życiu codziennym: rozwiązywanie problemów związanych z budżetem domowym, obliczanie procentów w kontekście finansów osobistych i zawodowych – nauczyciele mogą wprowadzać te tematy, aby uczniowie lepiej zrozumieli, jak matematyka przydaje się w życiu zawodowym.

3. Nauczyciele przyrody/biologii/chemii/fizyki

- Eksplorowanie zawodów naukowych: nauczyciele mogą omawiać zawody związane z naukami przyrodniczymi, takimi jak biolog, chemik, lekarz, inżynier, ekolog, meteorolog, biotechnolog, fizyk. Organizowanie eksperymentów i projektów może rozbudzić w uczniach zainteresowanie tymi dziedzinami.

- Omawianie zagadnień związanych z ekologią i ochroną środowiska: wskazanie na profesje związane z ochroną środowiska, zrównoważonym rozwojem i energią odnawialną. Projekty ekologiczne mogą inspirować uczniów do wyboru zawodów związanych z ochroną planety.

4. Nauczyciele informatyki

- Rozwijanie umiejętności technicznych: nauczyciele informatyki mogą wprowadzać uczniów w świat zawodów związanych z technologią, takich jak programista, grafik komputerowy, specjalista od IT, analityk danych. Nauka podstaw programowania, tworzenia stron internetowych, obsługi programów graficznych może pomóc uczniom odkrywać swoje zainteresowania.
- Świadomość cyberbezpieczeństwa: współczesny rynek pracy wymaga od wielu pracowników znajomości zasad bezpieczeństwa w sieci, co można rozwijać podczas lekcji informatyki.

5. Nauczyciele historii i Wiedzy o społeczeństwie

- Kształtowanie świadomości społecznej i obywatelskiej: nauczyciele tych przedmiotów mogą omawiać zawody związane z administracją publiczną, prawem, polityką, organizacjami pozarządowymi, służbami mundurowymi. Dzięki temu uczniowie mogą lepiej zrozumieć, jak działa społeczeństwo oraz jakie umiejętności są wymagane w różnych sektorach.
- Dyskusje na temat historii zawodów i ich zmian: omawianie, jak zmieniały się zawody na przestrzeni wieków i jakie czynniki wpływały na ich rozwój, może pomóc uczniom lepiej zrozumieć dynamikę rynku pracy.

6. Nauczyciele języków obcych

- Rozwijanie umiejętności komunikacji międzykulturowej: znajomość języków obcych jest kluczowa w wielu międzynarodowych zawodach, np. tłumacza, dyplomaty, przewodnika, menedżera ds. eksportu, specjalisty ds. kontaktów międzynarodowych.
- Zapoznanie z kulturą i zawodami w innych krajach: nauczyciele mogą przedstawiać zawody charakterystyczne dla innych krajów, rozwijać zainteresowanie podróżami i pracą w różnych kulturach.

7. Nauczyciele techniki

- Rozwijanie umiejętności praktycznych: nauczyciele techniki mogą uczyć umiejętności, które są przydatne w zawodach rzemieślniczych, inżynierskich, technicznych, np. podstaw obsługi narzędzi, projektowania technicznego, budownictwa, mechaniki.

- Zajęcia związane z przedsiębiorczością: na lekcjach techniki można wprowadzać tematy związane z przedsiębiorczością, zarządzaniem projektami, a także omawiać, jak zakłada się własną firmę czy prowadzi działalność gospodarczą.

8. Nauczyciele plastyki i muzyki

- Rozwijanie kreatywności i umiejętności artystycznych: zajęcia plastyczne i muzyczne mogą pomóc uczniom odkrywać talenty artystyczne, co może być inspiracją do wyboru zawodów takich jak grafik, projektant, artysta, muzyk, animator kultury.
- Prezentacja zawodów artystycznych: nauczyciele mogą zapoznawać uczniów z różnymi ścieżkami kariery w dziedzinie sztuki, projektowania graficznego, ilustracji, architektury, produkcji filmowej czy przemysłu rozrywkowego.

9. Nauczyciele wychowania fizycznego

- Rozwijanie postaw prozdrowotnych: nauczyciele W-F mogą promować zdrowy styl życia oraz omawiać zawody związane ze sportem, rekreacją, rehabilitacją, fizjoterapią, dietetyką. Mogą również wprowadzać tematy związane z pracą w charakterze trenera, instruktora fitness czy sportowca zawodowego.
- Kształtowanie umiejętności pracy zespołowej: praca zespołowa w sporcie uczy współpracy, komunikacji i odpowiedzialności – kompetencji przydatnych w wielu zawodach.

10. Nauczyciele religii i etyki

- Kształtowanie postaw moralnych i etycznych: nauczyciele religii i etyki mogą omawiać etyczne aspekty różnych zawodów oraz kształtować postawy związane z odpowiedzialnością zawodową, rzetelnością, szacunkiem dla innych oraz uczciwością.
- Zawody związane z pomocą innym: nauczyciele mogą inspirować uczniów do pracy w zawodach związanych z pomocą innym, np. w opiece społecznej, wolontariacie, medycynie, edukacji, duchowieństwie.

11. Nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej

- Określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów.
- Zapoznanie dzieci z różnymi zawodami.
- Ekspozowanie w trakcie bieżącej pracy z uczniami związków realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego.
- Przygotowanie dzieci do udziału w konkursach.
- Współpraca z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z preorientacją i orientacją zawodową.

12. Wychowawcy klas VI-VIII:

- Określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów.
- Ekspozowanie w trakcie bieżącej pracy z uczniami związków realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego.
- Włączanie do planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego.
- Realizowanie tematów związanych z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych.
- Wskazywanie uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej.
- Współpraca z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci.
- Współpraca z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

13. Wychowawcy w świetlicy szkolnej

- Włączanie w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej.
- Rozpoznawanie i wspieranie w rozwoju zdolności i zainteresowań uczniów.
- Zapoznavanie dzieci z różnymi zawodami.

14. Nauczyciele specjaliści:

- Określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów.
- Włączanie w treści z zakresu orientacji zawodowej w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów.
- Współpraca z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów.
- Współpraca z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Sieć współpracy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne dla szkół, także dla szkół podstawowych, stanowią, np.: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i centra kształcenia praktycznego. Jednakże szkoła dodatkowo pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem

zawodowym. Są to instytucje, placówki, firmy, które mogą być angażowane w działania kierowane do trzech grup adresatów: uczniów, nauczycieli i rodziców.

Przykładowe działania placówek współpracujących ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego:

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne (PPP):

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- konsultowanie z doradcą zawodowym działań;
- prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych;
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym.

Ośrodki doskonalenia nauczycieli (ODN):

- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji dla doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego.

Biblioteki pedagogiczne:

- udostępnianie szkołom informacji o usługach doradczych w regionie, wydarzeniach, konferencjach i szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego;
- wspieranie nauczycieli-bibliotekarzy w pozyskiwaniu, gromadzeniu i udostępnianiu informacji edukacyjno-zawodowych;
- gromadzenie i udostępnianie doradcom zawodowym i nauczycielom publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- współorganizowanie wystaw i spotkań z zakresu doradztwa zawodowego.

Szkoły ponadpodstawowe (szkoły programowo wyższe):

- udzielanie osobom zainteresowanym informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji, itp.;
- prowadzenie laboratoriów, wykładów i warsztatów, rozwijających zainteresowania uczniów;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym - szczególnie dla klas VII i VIII;
- organizowanie Dni Otwartych dla uczniów klas VII i VIII.

Ochotnicze hufce pracy (OHP): centra edukacji i pracy młodzieży, młodzieżowe centra kariery:

- prowadzenie zajęć przygotowujących do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej oraz dalszego planowania kariery;
- prowadzenie seminariów, konferencji, warsztatów;
- wspieranie nauczycieli i rodziców w działaniach doradczych;
- umożliwianie udziału w różnych szkoleniach uczniom, którzy z rozmaitych powodów nie ukończyli szkoły podstawowej w przewidzianym terminie;
- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych.

Sojusznikami szkoły w realizacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego są:

- pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- organizatorzy targów szkół ponadpodstawowych, targów pracy i edukacji,
- przedstawiciele szkół ponadpodstawowych z terenu miasta Kielce,
- rodzice,
- osoby wspierające organizację szkolnego doradztwa zawodowego (np. pracownicy zakładów pracy, przedstawiciele zawodów itd.),
- absolwenci szkoły.

Zasoby, którymi dysponuje szkoła:

- opracowany Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego oraz Program Realizacji Doradztwa Zawodowego,
- wykwalifikowany doradca zawodowy,
- narzędzia diagnostyczne do rozpoznawania predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów,

- zasoby internetowe, z których można korzystać: KOWEZiU oraz ORE (filmy, scenariusze, plakaty, broszury, publikacje) z zakresu doradztwa zawodowego, programy komputerowe.

Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego oraz roczne Programy Realizacji Doradztwa Zawodowego są monitorowane. Za monitoring odpowiada doradca zawodowy. Monitoring ma na celu dokonania okresowej ewaluacji i ewentualnych zmian w Programie Realizacji Doradztwa Zawodowego. Ewaluacja przeprowadzana jest formie sprawozdania na koniec II okresu danego roku szkolnego.

Poprzez regularne zbieranie informacji zwrotnych, analizę wyników oraz wprowadzanie poprawek do programu, szkoła może lepiej przygotować uczniów do świadomych wyborów edukacyjno-zawodowych, rozwijać ich kompetencje oraz pomagać im odkrywać swoje talenty i zainteresowania.

Słownik pojęć

Działania związane z doradztwem zawodowym - ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in.: zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego - zajęcia grupowe organizowane dla uczniów klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum.

Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu - zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Preorientacja zawodowa - ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.

Orientacja zawodowa - ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–IV szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.

Doradztwo zawodowe - uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII–VIII szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych, a także zawodowych.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA PRZEDSZKOLI, ODDZIAŁÓW PRZEDSZKOLNYCH W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH I INNYCH FORM WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO

1. Poznanie siebie

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- 2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko:

- 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- 3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Dziecko:

- 4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;
- 4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- 4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS I-VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

A. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I-III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;

- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

B. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV-VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;

- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS VII I VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji;

2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;

3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.